

บทเรียนที่ 2

กฎหมายว่าด้วย
การกระทำความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการกระทำ
ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
2. ลักษณะของคอมพิวเตอร์ตามกฎหมายว่าด้วย
การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
3. การกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วย
การกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

1. ความสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ปัจจุบันระบบคอมพิวเตอร์เข้ามามีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น การติดต่อทำธุกรรมเปลี่ยนแปลงจากการทำธุกรรมระหว่างคู่สัญญาที่อยู่ซึ่งหน้ากัน มาเป็นคู่สัญญาที่อยู่ห่างไกลกัน เมื่อมนุษย์และดิจิทัลมาเป็นของคู่กัน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่ทั้งในภาคธุรกิจและเอกชน เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ว่า Digital Transformation

Digital Transformation หมายถึง การนำเทคโนโลยีทางดิจิทัลเข้ามาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนขั้นตอนการทำงานและวัฒนธรรมขององค์กร ให้เหมาะสมกับธุรกิจในยุคดิจิทัลที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. ลักษณะของคอมพิวเตอร์ตามกฎหมาย ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ให้คำนิยามของระบบคอมพิวเตอร์ ว่าหมายถึงอุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมการทำงานเข้าด้วยกัน โดยได้มีการกำหนดคำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด และแนวทางปฏิบัติงานให้อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ทำงานน้ำที่ประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ ฉะนั้นแล้วจากนิยามของระบบคอมพิวเตอร์นี้ จึงหมายถึง อุปกรณ์ใด ๆ ที่มีกลไกการทำงานโดยอาศัยชุดคำสั่งและประมวลผลโดยอัตโนมัติโดยไม่จำกัดว่าอยู่ในรูปแบบอุปกรณ์ขนาดใหญ่ ตั้งโต๊ะหรือพกพา หรืออยู่ในรูปอุปกรณ์ของสมาร์ตโฟน (Smart Phone) ส่วนข้อมูลคอมพิวเตอร์หมายถึง ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

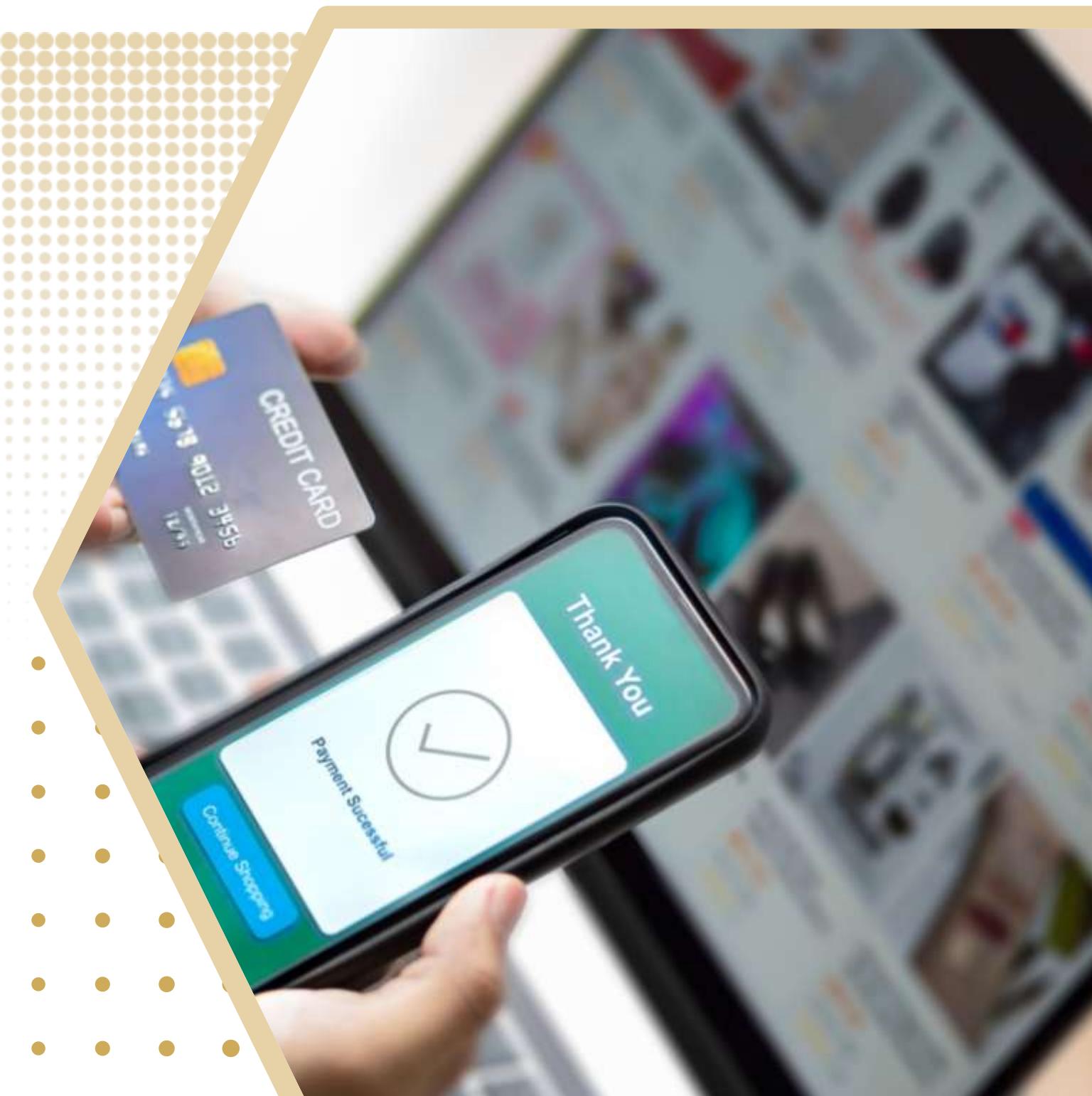

3. การกระทำการมิจิตตามกฎหมายว่าด้วย

การกระทำการมิจิตเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

1. การเข้าถึงระบบหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ

ตามปกติระบบคอมพิวเตอร์จะมีมาตรการการป้องกันการเข้าถึงซึ่งบุคคลกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ เช่น การเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตในระบบ LAN (Local Area Network) หรือการเข้าใช้ระบบไร้สาย (Wireless) หรือการเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคล ก็จะมีการให้ใส่รหัสผ่าน (Password) เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้าระบบหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ของตน อันจะสุมเสียงเข้าไปใช้งานคอมพิวเตอร์ของเรานทางมิชอบ การกระทำจะเป็นความมิจิตตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำการมิจิตเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เมื่อมีการเข้าถึงระบบหรือข้อมูลของผู้อื่นโดยปราศจากสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. การเปิดเผยมาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบ คอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้น

กรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้นั้นทราบมาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ที่ผู้อื่นจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะแล้วไปเปิดเผยโดยมิชอบและการเปิดเผยนั้นน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นซึ่งไม่จำเป็นต้องมีความเสียหายเกิดขึ้นจริงเพียงแต่การกระทำข้างต้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของระบบก็เป็นความผิดแล้ว

3. การดักกรับข้อมูลคอมพิวเตอร์

ตามปกติข้อมูลคอมพิวเตอร์จะถูกส่งเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือการส่งเข้าสู่ระบบเพื่อเผยแพร่แก่สาธารณะหรือให้บุคคลทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ กับอีกลักษณะหนึ่งคือการส่งเข้าสู่ระบบเพื่อเป็นการสื่อสารกันเป็นส่วนตัวระหว่างบุคคลหรือองค์กรที่มิได้ต้องการเผยแพร่ไปสู่สาธารณะ การกระทำที่จะเป็นความผิด หมายถึง การใช้วิธีการดัก เพื่อรับข้อมูลที่มิได้ต้องการเผยแพร่สู่สาธารณะที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์จัดเป็นความผิด เรียกวิธีการกระทำนี้ว่าการสอดแนมหรือสนิฟฟิ้ง (Sniffing) แต่ทั้งนี้เป็นการดักกรับด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าเป็นวิธีการอื่นเพื่อการรับรู้ข้อมูลก็ไม่ผิด ตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น นายเอต้องการจะส่งข้อมูลในเอกสารฉบับหนึ่งถึงนายบี ด้วยวิธีการสแกน (Scan) และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนที่นายเอจะส่ง นายซึ่งเป็นเอกสารฉบับนั้นไปถ่ายเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูล เช่นนี้ไม่จัดเป็นการดักกรับด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

4. การทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ

เนื่องจากข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น แต่เมื่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 137 บัญญัติว่า “ทรัพย์ หมายความว่าวัตถุมีรูปร่าง” ข้อมูลในแผ่นบันทึกข้อมูลจึงไม่ถือเป็นทรัพย์” จึงไม่สามารถนำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์มาใช้กับความผิดฐานนี้ได้จึงต้องมีการบัญญัติกฎหมายเรื่องนี้ขึ้นมาองรับ กล่าวคือ เป็นการทำให้เสียหาย ทำลายแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นทั้งหมดหรือบางส่วนโดยมิชอบคือกระทำโดยไม่มีสิทธิหรือไม่ได้รับความยินยอม

5. การทำให้การทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ฉะลอ ขัดขวางหรือรบกวนจนไม่สามารถทำงานตามปกติ

การทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นถูกระงับ ฉะลอ ขัดขวาง หรือรบกวนจนไม่สามารถทำงานตามปกติ ซึ่งอาจเกิดได้หลายลักษณะในรูปของมัลแวร์ (malware) ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อขัดขวางหรือรบกวนระบบคอมพิวเตอร์ เดิมพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ได้กำหนดตัวผู้เสียหายไว้เพียงกว้าง ๆ ว่า “ผู้อื่น” ซึ่งหมายถึงบุคคลธรรมดานิติบุคคลและหน่วยงานของรัฐ ต่อมาพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมการกระทำผิดต่อระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทยสารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศหรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไว้ด้วย

6. การส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ อันก่อให้เกิดการเดือดร้อนรำคาญ

เป็นลักษณะการกระทำความผิดที่ผู้กระทำความผิดจะใจรับกระบวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้วิธีการปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มาของการส่งข้อมูล เช่น ปลอมชื่อผู้ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ปลอมหมายเลข IP Address จากนั้นจึงส่งข้อมูลไปรบกวนผู้นั้นจนไม่สามารถใช้ระบบคอมพิวเตอร์ได้อย่างปกติสุขเนื่องจากจะมีข้อมูลต่าง ๆ เช่น จดหมายขยะ (Junk Mail) สแปม (Spam) เข้ามารบกวนตลอด

7. การจ连忙ายหรือเผยแพร่โปรแกรมที่ทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำการความผิด

โดยปกติแล้วโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ถูกสร้างขึ้นมาส่วนใหญ่จะเป็นโปรแกรมที่มีประโยชน์ต่อการใช้งานของบุคคล นอกจากว่าจะมีกลุ่มคนบางกลุ่มสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ขึ้นมาเป็นการเฉพาะเพื่อหวังที่จะสร้างความเสียหายแก่ระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมที่ถูกสร้างขึ้นมาเป็นการเฉพาะสำหรับการกระทำการความผิดต่อบุคคลโดยทั่วไป หรือโปรแกรมที่สร้างขึ้นมาเป็นการเฉพาะสำหรับการทำต่อระบบคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โครงการสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะซึ่งแบบหลังโทษจะสูงกว่าแบบแรกคือจากโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือห้าทั้งจำทั้งปรับ เป็นจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือห้าทั้งจำทั้งปรับ

8. การนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมหรือเป็นเท็จ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดความผิดสำหรับผู้ที่นำข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยทุจริตหรือหลอกลวงโดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ “ประชาชน” อันไม่ใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ได้แก่ ข้อมูลที่มีลักษณะ ดังนี้

- ◆ ข้อมูลที่บิดเบือนหรือข้อมูลที่เป็นเท็จ (False Computer Data)
- ◆ ข้อมูลปลอม (Forged Computer Data)

ส่วนการส่งต่อข้อมูลที่เป็นเท็จตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดลักษณะของเจตนาพิเศษไว้คือคำว่า “โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวง” เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่ไม่ทราบต้นตอของข้อมูลและแฉร์ด้วยความบริสุทธิ์ใจต้องรับผิด

การฝ่าฝืนบทบัญญัติต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ หากเป็นกรณีกระทำกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ มิได้ประสงค์กระทำต่อประชาชนจัดเป็นความผิดที่ยอมความได้

9.

การนำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทย ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศไทยหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

เป็นการนำเข้าข้อมูลที่เป็นเท็จซึ่งคาดหมายว่าจะเกิดผลเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทย ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศไทย หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชนซึ่งผู้กระทำต้องกระทำด้วยเจตนาที่สร้างความตระหนกแก่ประชาชนการฝ่าฝืนบทบัญญัติต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

10.

การนำเข้าข้อมูลใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

ในส่วนนี้เป็นการนำเข้าข้อมูลที่จะกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการนำเข้าข้อมูลใด ๆ ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดว่าจะเป็นข้อมูลจริงหรือข้อมูลเท็จ และเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งปรากฏในลักษณะ 1 ได้แก่ หมวด 1 ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชนิรัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เช่น การหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาذاตราด้วยตามมาตรา 112 แห่งประมวลกฎหมายอาญา หมวด 2 ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภัยในราชอาณาจักร เช่น การกระทำใด ๆ ต่อธง หรือเครื่องหมายของรัฐเพื่อเหยียดหยามประเทศไทย หมวด 3 ความผิดเกี่ยวกับรัฐภัยនอกราชอาณาจักร หมวด 4 ความผิดต่อสัมพันธไมตรีต่อต่างประเทศ และความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ซึ่งปรากฏในลักษณะ 1/1 ของประมวลกฎหมายอาญาการฝ่านบทบัญญัติต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

11.

การนำเข้าข้อมูลใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการลามก
และข้อมูลนั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

คำว่า ลามก ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
หมายถึง หยาบช้าต่ำธรรม หยาบโลน อันเป็นที่น่ารังเกียจของ
คนดีมีศีลธรรม และข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่ประชาชนทั่วไป
อาจเข้าถึงได้รวมถึงข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการลามกซึ่งไม่
จำเป็นต้องเป็นภาพเสมอไป เมื่อกฎหมายใช้คำว่าข้อมูลจึงมีได้
หลายลักษณะ เช่น ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สีพิมพ์
รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ และ
บันทึกเสียง และบันทึกภาพ การฝ่าฝืนบทบัญญัติต้องระวังโทษ
จำกัดไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

12. การเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลโดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลที่เป็นความผิด

การส่งต่อข้อมูลที่ตนนั้นรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมหรือเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือข้อมูลอันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศไทย ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศไทยหรือโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศไทย หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชนหรือการนำเข้าข้อมูลใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการนำเข้าข้อมูลใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นการลามกและข้อมูลนั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นข้อมูลที่ตนนั้นรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลที่เป็นความผิด ทั้งนี้ เช่นเดียวกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรค 3 เกี่ยวกับการไม่รู้ข้อเท็จจริง อันเป็นองค์ประกอบของความผิดถือว่าไม่มีเจตนา

13.

การนำเข้าข้อมูลที่เป็นภาพของผู้อื่นตัดต่อ ดัดแปลง โดยประการที่ทำให้ผู้อื่นนั้น เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย

ภาพในคอมพิวเตอร์เป็นภาพที่ทำการตัดต่อ ดัดแปลงได้ง่ายและด้วยเทคโนโลยี ปัจจุบันทำให้มีความ สมจริงอย่างมาก จนบางครั้งมีผู้นำภาพของผู้อื่นไปตัดต่อ ดัดแปลง เช่น ทำให้เป็นรูปเปลือยกาย เป็นภาพการร่วม เพศ หรือเป็นภาพอื่น ๆ ทำให้ผู้นั้นเสื่อมเสียชื่อเสียง ถูกดู หมิ่นหรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติครอบคลุม การกระทำต่อภาพของศพหรือผู้ตายด้วย

14.

ความผิดของผู้ให้บริการในการร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจ ให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับข้อมูลคอมพิวเตอร์

ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น จะมีความผิดหากร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจ ให้เกิดการนำเข้าระบบ คอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมหรือเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือข้อมูลอันเป็นเท็จโดยประการที่ น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศหรือ โครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศหรือก่อให้เกิด ความตื่นตระหนกแก่ประชาชนหรือการนำเข้าข้อมูลใด ๆ อันเป็นความผิด เกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการ ร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการนำเข้าข้อมูลใด ๆ ที่มีลักษณะ เป็นการลามกและข้อมูลนั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ ผู้ที่ฝ่าฝืนต้อง รายงานโทษเช่นเดียวกับผู้ที่นำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิด

